

Ärakiri
Ärisaladus välja jäetud

Väärteoasi nr 09/02

VÄÄRTEOMENETLUSE LÕPETAMISE MÄÄRUS

**«28» detsember 2009. a
Tallinn**

Käesoleva määruse on teinud Konkurentsiameti nimel Konkurentsiameti järelevalveosakonna nõunik Anna Mazur

Menetlusaluse isiku andmed:

Juriidilise isiku nimi: OÜ Djuk-Sat

Registrikood: 10593662

Asukoha aadress: Posti 42 – 54, Loksa, 74805

Telefoni number ja e-posti aadress: 6 075 216, djuk@djuk.ee.

Väärteo kvalifikatsioon: KonkS § 73⁵ lg 2.

Väärteomenetluse lõpetamise põhjendus:

1. Menetluse alustamine

MTÜ Maleklubi Olympic (edaspidi: *Maleklubi*) esitas 08.12.2008 Konkurentsiametile kaebuse (edaspidi: *08.12.2008 kaebus*), milles leidis, et OÜ Djuk-Sat (edaspidi: *Djuk-Sat* või *menetlusalune isik*) on rikkunud konkurentsiseaduse (KonkS) § 16 punkti 6 seeläbi, et ta on põhjendamatult keeldunud kaebusele lisatud Maleklubi venekeelse kuulutuse avaldamisest Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni võrgus olevas üldkasutatavas reklaami ja kuulutuste infokanalis (edaspidi: *infokanal*). Kaebaja palus algatada Djuk-Sat'i tegevuse suhtes väärteomenetluse KonkS § 73⁵ järgi ning täiendavalt teha Djuk-Sat'ile ettekirjutus lõpetada konkurentsiseaduse rikkumine ja avaldada Maleklubi kuulutus.

Vastavalt 08.12.2008 kaebuses kirjeldatule, on Djuk-Sat Loksa linna kaabeltelevisiooni võrgu omanik ning kaabeltelevisiooni ja kaabelinformatsiooni teenuse osutaja. Teisi kaabeltelevisiooni teenuse osutajaid Loksa linnas kaebuse kohaselt ei ole. Seega on Djuk-Sat kaebaja hinnangul Loksa linna kaabeltelevisiooni kaubaturul turgu valitsevat seisundit omav ettevõtja. Kaebuse kohaselt on Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni võrgus olemas üldkasutatav reklaami ja kuulutuste infokanal, mis on ette nähtud reklaami ja kuulutuste avaldamise jaoks, kus igaüks võib tasu eest avaldada reklaami või kuulutuse. Ühe reklaami või kuulutuse

avaldamise hind on 30 krooni. Kaebuse kohaselt esitas Maleklubi 08.10.2008 Djuk-Sat'i reklaami vastuvõtjale kirjalikult paberkandjal Maleklubi kuulutuse (lisatud kaebusele) ja palus selle avaldada kaabeltelevisiooni reklaamiinfokanalis. Väidetavalt edastas Djuk-Sat'i vastuvõtja 10.10.2008 Maleklubi presidendile Oleg Goginile suulise teate, et Djuk-Sat keeldub Maleklubi kuulutuse avaldamisest, põhjendamata oma keeldumist. Viidates KonkS § 16 punktile 6 leidis kaebaja, et Djuk-Sat rikkus põhjendamatult konkurentsiseadust, keeldudes Maleklubi kuulutuse avaldamisest.

15.12.2008 saatis Konkurentsiameti konkurentsitenistuse järelevalveosakonna nõunik Triin Antsov kirja teel Maleklubile teate väärteomenetluse alustamata jätmise kohta. Teate kohaselt jättis Konkurentsiamet väärteomenetluse seadustiku (VTMS) § 29 lõike 1 punkti 1 alusel Djuk-Sat'i suhtes väärteomenetluse alustamata, kuna Maleklubi 08.12.2008 kaebuse põhjal ei olnud võimalik sedastada, et Djuk-Sat'i tegevuses esineksid KonkS § 73⁵ sätestatud väärteo tunnused.

29.12.2008 laekus Konkurentsiametile Maleklubi kaebus Konkurentsiameti konkurentsitenistuse järelevalveosakonna nõuniku Triin Antsov'i 15.12.2008 teate peale väärteomenetluse alustamata jätmise kohta (edaspidi *29.12.2008 kaebus*). Maleklubi leidis kaebuses, et Loksa linna kaabeltelevisiooni kaubaturg ja kaabeltelevisiooni kaubaturul osutatav teenus (videoreklaami ja videokuulutuste avaldamine) vastab kõikidele KonkS § 3 lõikes 1 sätestatud kaubaturu omadustele, sh teenuse tehnilistele omadustele. Kaebaja väitel ei ole menetleja põhjendanud, miks Loksa linna kaabeltelevisiooni võrk ei ole kaubaturg KonkS § 3 lõike 1 tähenduses. Maleklubi märkis ühtlasi, et linnaleht „Loksa Elu“ ei osuta kuulutuse avaldamise teenust Loksa linna kaabeltelevisioonivõrgus. Kaebaja aga soovis avaldada kuulutuse kaabeltelevisioonivõrgus videokuulutuseks. Kaebajale oli arusaamatu menetleja väide, et paberkandjal kuulutuse avaldamine on samasugune teenus, mida soovis saada kaebaja. Kaebaja seisukohast on leht „Loksa Elu“ linnavalitsuse ametlik väljaanne, kus avaldatakse avalikku teavet ja seega eraõigusliku juriidilise isiku MTÜ Maleklubi Olympic kuulutuse avaldamine selles väljaandes oleks seaduserikkumine, kuna Maleklubi kuulutus ei ole avalik teave. Välireklaami osas märkis kaebaja, et Loksa linnas ei ole firmat, kes osutaks välireklaami teenust. Kaebaja pidas paljasõnaliseks menetleja väiteid selle kohta, et kaebajal on muid võimalusi videokuulutuse avaldamiseks Loksa linnas ning palus alustada väärteomenetluse Djuk-Sat'i ebaseadusliku tegevuse suhtes.

Konkurentsiameti konkurentsitenistuse juhataja – peadirektori asetäitja Kristel Rõõmusaar jättis oma 05.01.2009 määrusega Maleklubi 29.12.2008 kaebuse rahuldamata.

19.01.2009 laekus Konkurentsiametile Maleklubi 18.01.2009 kaebus kohtuvälise menetleja Konkurentsiameti 05.01.2009 määruse peale väärteoasjas kaebuse rahuldamata jätmise kohta (edaspidi: *18.01.2009 kaebus*), mille Konkurentsiamet edastas kooskõlas VTMS § 78 lõikega 4 lahendamiseks Harju Maakohtule.

18.01.2009 kaebuses märkis Maleklubi, et väär on Konkurentsiameti seisukoht selle kohta, et Djuk-Sat ei ole Loksa linnas videokuulutuste avaldamise teenuse pakkumisel turgu valitsev ettevõtja. Kaebaja soovis avaldada oma kuulutuse Djuk-Sat'i kaabeltelevisioonivõrgus videokuulutuseks. Seega tehniliste omaduste poolest kaebaja soovis, et tema kuulutus oleks avaldatud videokuulutuseks. Teisi ettevõtjaid, kes osutaks videokuulutuste avaldamise teenust, Loksa linnas ei ole. Kaebuse kohaselt tõlgendas kohtuvälise menetleja meelevaldselt kaebaja tahet nii, et ta tahtis avaldada kuulutuse ükskõik, milliste tehniliste omadustega. Kaebaja hinnangul on kohtuvälise menetleja kaubaturu määratlus meelevaldne. Kaebaja

leidis, et videokuulutuse avaldamine on oma tehniliste omaduste poolest teenus, mida saab osutada ainult sidekanalite kaudu, kus edastatakse videosignaali. Maleklubi märkis, et paber, sein, telefon ja SMS videosignaali ei edasta ja seega nende kaudu ei ole võimalik videokuulutust avaldada. Maleklubi väitel osutab videokuulutuste avaldamise teenust Loksa linnas ainult Djuk-Sat ja seega on ta Loksa linna videokuulutuste avaldamise teenuse pakkumisel turgu valitsev ettevõtja. Maleklubi väitel oli meelevaldne kohtuvälise menetleja järeldus, et kuna kaebaja esitas Djuk-Sat'ile videokuulutuse avaldamise tellimuse kirjalikult ja paber kandjal, siis kaebajal oli ükskõik, kuidas see kuulutus oleks avaldatud. Kaebaja esitas Djuk-Sat'ile tellimuse avaldada kuulutuse tekst kaabeltelevisiooni võrgus videokuulutusena. Kuidas ja millisel kujul Djuk-Sat võttis vastu kaebajalt tellimuse videokuulutuse avaldamiseks, see on väidetavalt kaebaja ja Djuk-Sat'i siseasi. Djuk-Sat'i teenus seisneb selles, et võttes vastu kliendi poolt esitatud kuulutuse, mis on kirjutatud vabas vormis, Djuk-Sat ise valmistab videokuulutuse oma tehniliste vahendite abil ja avaldab selle oma kaabeltelevisioonivõrgus. Seega, kuulutuse hinna sisse on arvestatud mitte ainult kuulutuse avaldamine, vaid ka kuulutuse valmistamine. Kaebaja väitel ei ole videokuulutust tehniliste omaduste poolest võimalik avaldada paber kandjal, stendi peal või seinal kaupluse juures. Isegi kui vastaks tegelikkusele kohtuvälise menetleja väide, et kaebajal oli võimalik avaldada oma videokuulutust paber kandjal, ei saaks seda teostada Loksa linnavalitsuse väljaandes „Loksa Elu“, kuna see oleks seadusevastane toiming. Kaebaja väitel ei ole kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega ega teiste seadustega lubatud, et Loksa linnavalitsus saaks oma ametlikus väljaandes avalikustada eraõigusliku juriidilise isiku teavet. Seoses kohtuvälise menetleja seisukohaga, et Maleklubi võib panna oma kuulutuse ka stendi või hoone seina peale kaupluse juures, leidis kaebaja, et see tähendab, et kaebaja peab ise otsima hoonete seinu ja omavoliliselt panema nende peale oma kuulutust. Selline kaebaja tegevus oleks seadusevastane, kuna hoonete seinad on eraomand. Eeltoodust tulenevalt palus kaebaja tühistada Konkurentsiameti 05.01.2009 määruse.

Harju Maakohus tegi 04.02.2009 kohtumääruse, millega rahuldab Maleklubi kaebuse kohtuvälise menetleja juhi – Konkurentsiameti peadirektori asetäitja Kristel Rõõmusaare – 05.01.2009 määrusele ja tühistas Konkurentsiameti 05.01.2009 määruse (edaspidi: *kohtumäärus*). Kohus leidis, et otsustusel jäta väärteomenetlus alustamata, ei kaalutud eelnevalt igakülgset kõiki asjaolusid ning VTMS § 29 lg 1 punkti 1 alusel väärteo tunnuste olemasolust või puudumisest võis olla ennatlik. Samas võttis kohus viidatud määruses seisukoha ka Djuk-Sat'i seisundi kohta, märkides, et juhul, kui Djuk-Sat, kelle vahendusel soovis Maleklubi oma kuulutust avaldada, on kaabeltelevisiooniteenuste osas valitsev ettevõtte Loksa linnas, oli ta videoreklaami edastajana kaubaturul valitsevas seisundis.

Kuivõrd Harju Maakohus tühistas Konkurentsiameti 05.01.2009 määruse, siis tegi Konkurentsiameti peadirektor 13.02.2009 määruse kaebuse rahuldamise ja väärteomenetluse alustamise kohta, millega määras: 1) rahuldada Maleklubi 29.12.2008 kaebus Konkurentsiameti konkurentsiteenistuse järelevalveosakonna nõuniku Triin Antsov'i 15.12.2008 teate nr 5.1-4/08-279-3 peale väärteomenetluse alustamata jätmise kohta ning 2) alustada Djuk-Sat'i suhtes väärteomenetlust Maleklubi 08.12.2008 ja 29.12.2008 kaebustes kirjeldatud asjaoludel.

27.02.2009 saatis Konkurentsiameti järelevalveosakonna nõunik Anna Mazur Djuk-Sat'ile teate väärteomenetluse alustamise kohta.

2. Asjakohane õigus

Maleklubi palus oma kaebuses alustada Djuk-Sat-i suhtes väärteomenetlust KonkS § 73⁵ järgi seoses sellega, et Djuk-Sat on väidetavalt rikkunud KonkS § 16 punkti 6 seeläbi, et ta keeldus põhjendamatu kaebusele lisatud Maleklubi kuulutuse avaldamisest Djuk-Sat'i kaabeltelevisioonivõrgus olevas infokanalil.

KonkS § 73⁵ lg 1 sätestab, et ebaõiglaste äritingimuste kehtestamise, tootmise või teenindamise või kaubaturu, tehnilise arengu või investeeringute piiramise, samuti muu tegevuse eest, millega on kaasnenud ettevõtja turgu valitseva seisundi kuritarvitamine kaubaturul, karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga. Vastavalt KonkS § 73⁵ lõikele 2 karistatakse sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahatrahviga kuni 500 000 krooni. Arvestades, et Djuk-Sat'i näol on tegemist juriidilise isikuga, on käesolevas väärteoasjas asjakohaseks sätteks KonkS § 73⁵ lg 2.

Turgu valitseva seisundi kuritarvitamise võimalike viiside loetelu sisaldub KonkS §-s 16. Antud juhul heitis Maleklubi Djuk-Sat'ile ette KonkS § 16 punkti 6 rikkumist, mille kohaselt on turgu valitseval ettevõtjal keelatud põhjendamatu keeldumine kauba müümisest või ostmisest.

Selleks, et hinnata, kas Djuk-Sat'i tegevuses võib Maleklubi kaebuses kirjeldatud asjaoludel esineda KonkS § 16 punkti rikkumine (ning KonkS § 73⁵ sätestatud väärteokoosseis) on esmalt vajalik kindlaks teha, milline on käesolevas asjas tähtsust omav kaubaturg (asjaomane kaubaturg) ning kas Djuk-Sat omab sellel turul valitsevat seisundit.

3. Kaubaturg ja menetlusaluse isiku seisund kaubaturul

3.1. Asjaomane kaubaturg

KonkS § 3 lõike 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Harju Maakohus leidis Kohtumääruses, et juhul, kui Djuk-Sat, kelle vahendusel Maleklubi soovis oma kuulutust avaldada, on kaabeltelevisiooniteenuste osas valitsev ettevõtte Loksa linnas, oli ta videoreklaami edastajana kaubaturul valitsevas seisundis. Siinkohal tuleb aga arvestada, et Kohtumääruse tegi Harju Maakohus VTMS § 79 alusel läbiviidud menetluses, s.o. menetluses, mille raames vaadatakse läbi kohtuvälise menetleja tegevuse peale esitatud kaebusi. Antud juhul oli kohtuvälise menetleja tegevuseks, mida Maleklubi Harju Maakohtus vaidlustas, väärteomenetluse alustamata jätmine Djuk-Sat'i suhtes. Sellise kaebuse läbivaatamisel hindab kohus, kas kohtuvälise menetleja poolt väärteomenetluse alustamata jätmine oli õiguspärane või mitte, kuid kohus ei saa kõnealuses menetluses kohtuvälise menetleja jaoks siduvalt tuvastada väärteoasjas tõendamisesemeks olevaid väärteokoosseisu tunnuseid (milleks KonkS § 73⁵ sätestatud väärteo puhul on muuhulgas asjaomane kaubaturg ja ettevõtja turgu valitsev seisund). Nimetatud seisukohta toetab ka Riigikohtu 23.11.2004 määrus asjas nr 3-1-1-122-04, mille punktis 13 on Riigikohus märkinud, et *[ei] ole mõeldav, et kohtuvälise menetleja tegevuse peale esitatud kaebuse lahendamisel tuvastatakse ka väärteoasja koosseisulisi asjaolusid, sest see looks olukorra, kus väärteomenetluses tehakse kaks sõltumatut (võimalik, et isegi vastukäivat) lahendit*. Arvestades eeltoodut ning seda, et väärteoasja koosseisuliste asjaolude kindlakstegemine on ennekõike siiski kohtuvälise menetleja pädevuses, leiab menetleja, et ta ei ole käesoleva juhul seotud Harju Maakohtu

poolt Kohtumääruses võetud seisukohaga ning võib kogutud tõendite põhjal jõuda maakohtu poolt esitatust erinevale järeldusele asjaomase kaubaturu ning Djuk-Sat'ile sellel kaubaturul kuuluva seisundi osas.

Vastavalt Maleklubi kaebusele esitas Maleklubi Djuk-Sat'ile 08.10.2008 kuulutuse, mille palus avaldada Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni infokanal, kuid mille avaldamisest Djuk-Sat väidetavalt keeldus. Maleklubi arusaamise kohaselt omab Djuk-Sat Loksa linna videoreklaami ja videokuulutuste turul turgu valitsevat seisundit, kuna Djuk-Sat on ainuke Loksa linna kaabeltelevisiooni teenuse osutaja ning üheks Djuk-Sat'i poolt osutatavaks teenuseks on ka kaabeltelevisioonis videoreklaami ja/või videokuulutuste avaldamine. Konkurentsiamet on seisukohal, et käesolevas asjas ei ole KonkS § 3 lõikega 1 kooskõlas ega põhjendatud käsitleda Djuk-Sat'i infokanal, videoreklaami ja -kuulutuste avaldamist eraldi kaubaturuna ning Maleklubi hinnangud Djuk-Sat'ile kuuluvast turgu valitsevast seisundist on käesoleva juhtumi asjaolusid arvestades ebaõiged.

Käesolevas asjas kaubaturu piiritlemisel peab menetleja kõigepealt vajalikuks selgitada, kuidas on Maleklubi 08.12.2008 kaebusele lisatud kuulutust tema sisust lähtuvalt kõige õigem määratleda. Kuulutuse tekstist nähtuvalt oli kuulutuse eesmärgiks ilmselt soov edendada Maleklubi tegevust läbi täiendavate laste ja noorte kaasamise klubi poolt Loksa linnas pakutavasse huvitegevusse. Reklaamiseaduse mõistes käsitletakse teavet, mis on avalikustatud mis tahes üldtajuval kujul, tasu eest või tasuta, teenuse osutamise või kauba müügi suurendamise, ürituse edendamise või isiku käitumise avalikes huvides suunamise eesmärgil, reklaamina (reklaamiseaduse § 2 lg 1 punkt 3). Menetleja 03.03.2009 järelepärimisele, kas Maleklubi asjassepuutuv kuulutus on seaduse tähenduses reklaam või mitte, vastas Tarbijakaitseamet 12.03.2009 kirjas, et tegemist on reklaamiga reklaamiseaduse § 2 lg 1 punkti 3 tähenduses. Tarbijakaitseamet märkis, et kuulutuses pakutakse maleklubi teenuseid: malemängu õpe, arvutiõpe jne., mis on üheselt käsitletav teabena, mida avalikustatakse teenuse osutamise ja/või ürituse edendamise eesmärgil. Tarbijakaitseamet selgitas, et tähtsust ei oma, kas Maleklubi teenused on tasulised või mitte ning kas kuulutuse esitlemine toimub tasu eest või mitte. Kuulutuse mõistet on „*Eesti kirjakeele seletavas sõnaraamatus*“¹ seletatud kui avalikult välja pandud või ajakirjanduses avaldatud kirjalikku teadaannet, mis võib olla muuhulgas ajalehe-, kino-, kontserdi-, korteri-, müügi-, oksjoni-, otsimis-, peo-, reklaam-, surma- või teatrikuulutus. Seega on kuulutuse mõiste reklaami mõistega võrreldes laiem. Menetleja hinnangul on Maleklubi asjassepuutuvat kuulutust käesoleval juhul kõige sobivam nimetada reklaamkuulutuseks kui kuulutuste üheks alaliigiks, tulenevalt sellest, et Maleklubi kuulutus on sisult mõnevõrra kitsam kui kuulutuse mõiste üldiselt ning omab oma eesmärgist lähtuvalt (ürituse edendamine) muuhulgas reklaamile iseloomulikke tunnuseid.

Käesoleval juhul tahtis Maleklubi avaldada oma 08.12.2008 kaebusele lisatud reklaamkuulutuse Djuk-Sat'i infokanal, soovides seega osta Djuk-Sat'ilt tema infokanal reklaamkuulutuse avaldamise teenust. Kaubaturu määratlemisel KonkS § 3 lg 1 alusel on vajalik piiritleda ostja seisukohalt omavahel vahetatavad või asendatavad kaubad (tooteturg) ja nende käibimise ala (geograafiline turg). Käesolevas väärteoasjas vaadeldavaks kaubaks on reklaamkuulutuste avaldamise teenuse pakkumine. Väärteoasja lahendamise seisukohast omab tähtsust, kas nimetatud tooteturg piirdub üksnes Djuk-Sat'i infokanaliga või on isikutel, kes soovivad avaldada Maleklubi kõnealuse reklaamkuulutusega sarnaseid reklaamkuulutusi

---

¹ II kd, 4. Vihik.

(ostjad) võimalik avaldada selliseid kuulutusi ka muul viisil kui Djuk-Sat'i infokanalis. Käesoleva menetluse asjaolusid arvestades käsitleb menetleja reklaamkuulutuste avaldamise teenuse pakkumise käibimise alana (geograafiline turg) Loksa linna kui geograafilist piirkonda, kus esineb alljärgnevalt analüüsitud erinevate reklaamkuulutuste avaldamise teenuste pakkumiste kattuvus. Menetleja lähtub sellest, et Maleklubi soovis avaldada reklaamkuulutust, milles kutsuti lapsi ja noori Loksa linnas asuvasse maleklubisse Olympic malet mängima. Asjassepuutuv reklaamkuulutuse oli suunatud eelkõige Loksa linna elanikele – seda kinnitab ka asjaolu, et Maleklubi soovis avaldada reklaamkuulutuse Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni infokanalis, mis levib vastavalt väärtemenetluses kogutud tõenditele üksnes Loksa linnas. Konkurentsiamet möönab, et teistsuguste asjaolude korral võib reklaamkuulutuste avaldamise teenuse käibimise ala olla geograafiliselt ka laiem, kui Loksa linn. Siiski on antud väärtemenetluses menetleja arvestatud asjaoluga, millisel kitsamal geograafilisel alal erinevate reklaamkuulutuste teenuste pakkumine kattub ning sellest lähtuvalt alljärgnevas analüüsis vaadeldud asjaomaste teenuste käibimisalana Loksa linna.

Kaubaturu piiride määramise eesmärgiks on nende toodete / teenuste kindlakstegemine, mis on konkreetsel juhul vaadeldava toote / teenusega asendatavad, pakkudes viimasele konkurentsi ning piirates seeläbi vaadeldavat toodet / teenust pakkuva ettevõtja tegevust. Kaubaturu piiride kindlakstegemiseks tuleb KonkS § 3 lõikest 1 lähtuvalt välja selgitada, kas ostjatel on asjaomase ettevõtja poolt pakutavale konkreetsele tootele / teenusele alternatiive. Seejuures peab menetleja oluliseks märkida, et konkurentsioiguses ei lähtuta kaubaturu määramisel ühe konkreetse ostja soovist ja/või eelistustest, vaid erinevate toodete / teenuste asendatavust KonkS § 3 lõike 1 raames hinnatakse üldisemalt - lähtutakse sellest, milliseid tooteid / teenuseid arvestatav hulk sarnaseid ostjaid mõistliku tõenäosusega omavahel asendatavateks peab. Sarnaste ostjate all käsitleb menetleja antud juhul Maleklubiga samalaadseid laste ja noorte huvitegevust läbiviivaid klubisid, seltse, ühendusi jms organisatsioone. Seega, ei saa ainuüksi selle põhjal, et Maleklubi soovis konkreetsel juhul avaldada oma reklaamkuulutuse just videokuulutusena Djuk-Sat'i infokanalis järeldada, et tooteturk käesoleva väärtetoasja raames piirdubki üksnes nimetatud reklaamkuulutuste avaldamise võimalusega.

Menetlusosaluse isiku esindaja juhatuse liige Pavel Tsekhmister (edaspidi ka *menetlusosaluse isiku esindaja*) andis 18.03.2009 Konkurentsiametis toimunud ülekuulamisel ütlusi, mille kohaselt saab kuulutusi avaldada ka muul viisil, kui videoreklaamina. Näiteks saab menetlusosaluse isiku väitel avaldada kuulutusi linnalehes „Loksa Elu“, ajalehes „Sõnumitooja“, samuti paigutada avalikes kohtades linnavalitsuse poolt paigaldatud teabetahvlitele. Ütluste kohaselt saab nendele teabetahvlitele iga isik paigaldada oma kuulutused tasuta ning teabetahvlite näol on tegemist linnavalitsuse poolt tasuta teenuse osutamisega.

Loksa linnavalitsuse 31.03.2009 vastuses menetleja 27.02.2009 teabe nõudele (edaspidi: Loksa linnavalitsuse 31.03.2009 kiri) on linnavalitsus märkinud, et linnalehte „Loksa Elu“ on võimalik panna kaastundeavaldusi, õnnitlusi, reakuulutusi, tänuavaldusi, kommertstekste, reklaamartikleid ning valimisreklaami reklaamkaste vastavalt Loksa Linnavalitsuse 25.09.2008 korralduse nr 156 „Linnalehe Loksa Elu reklaami hinnakirja kehtestamine“ ja Loksa Linnavalitsuse 05.03.2009 korralduse nr 54 „Loksa Linnavalitsuse 25.09.2008 korralduse nr 156 muutmise“ alusel. Teave, artiklid, kuulutused ja reklaam, mida avaldatakse linnalehes, peavad olema kooskõlas üldinimlike tõekspidamiste, väärtuste ja Eesti Vabariigi reklaamiseadusega ning lähtuma Eesti ajakirjanduseetika koodeksist. Samuti selgitas linnavalitsus 31.03.2009 kirjas, et Loksa linnas võib välireklaami panna avalikele infotahvlitele, mis asuvad Loksa bussijaamas, Loksa Linnavalitsuse ees, Loksa Kaubamaja

(Rohuaia tn 6) kõrval, Posti tn 28 kõrval, Veteranide pargis ning Loksa linna kalmistu juures. Infotahvlid on kasutatavad kõigile soovijatele ning linnavalitsus jälgib, et sinna paigutatud teated, info jms vastaks esteetika ja eetika normidele ning Eestis kehtivatele seadustele. 31.03.2009 kirja koostamise ajal puudus linnavalitsuse väitel Loksa linnas välireklaami paigaldamist reguleeriv kord.

Seega, tuleneb nii menetlusaluse isiku esindaja poolt antud ütlustest kui ka Loksa linnavalitsuse 31.03.2009 kirjast, et Loksa linnas saab reklaamkuulutusi avaldada ka muul viisil kui Djuk-Sat'i infokanalis: nt linnalehes „Loksa Elu“, maakonnalehes „Sõnumitooja“ ja Loksa linnas avalikesse kohtadesse paigaldatud infotahvritel. Kaubaturu piiritlemise seisukohast omab tähtsust, kas muud võimalused reklaamkuulutuste avaldamiseks Loksa linnas on alternatiiviks kuulutamisele Djuk-Sat'i infokanalis. Selleks tuleb esmalt hinnata, kas Djuk-Sat'i infokanalis reklaamkuulutuse avaldamise tehnilised tingimused omavad tegelikult sedavõrd määravat tähtsust nagu kaebaja neile omistab.

18.03.2009 Konkurentsiametis toimunud ülekuulamisel esitas menetlusaluse isiku esindaja menetlejale Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni infokanali sisu CD-plaadil. Vastavatest materjalidest nähtub, et infokanalis esitatakse kuulutusi tekstislaidide kujul ilma mistahes animatsioonideta. 18.11.2009 kirjas selgitas Djuk-Sat kuulutuste avaldamise tehnilist protsessi järgmiselt: *pärast kuulutuse teksti vastuvõtmist tõstetakse see arvutisse, spetsiaalse programmiga vormistatakse tekst ja lisatakse pildid. Neid säilitatakse programmis PowerPoint, kantakse mälupulgale ning kopeeritakse serverisse, millest läheb signaal „kaablisse“²*. 18.11.2009 kirjas esitatud Djuk-Sat'i selgituste kohaselt ei võimalda programm video ega animatsioonide tegemist – selleks vajalikud vahendid on väga kallid ning käivad Djuk-Sat'ile üle jõu. Seega, kuigi kaebaja nimetab Djuk-Sat'i infokanalis avaldatavaid kuulutusi videokuulutusteks, ei esitata tegelikult kõnealuses infokanalis kuulutusi videotena (puuduvad animatsioonid, liikuvad pildid), vaid kuulutused vahelduvad infokanali ekraanil tavalise teletekstina. Sisuliselt määravad tehnilised tingimused antud juhul üksnes selle, et Djuk-Sat'i infokanalis avaldatud kuulutusi on võimalik tajuda teleri vahendusel, kuid antud juhul ei saa see olla kaubaturu piiritlemisel määrav, kuna sisuliselt ei ole vahet, kas isik loeb teksti kujul kuulutust Djuk-Sat'i infokanalist, ajalehest või teatud infotahvilt. Teisisõnu, on Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni infokanalis avaldatavad kuulutused olemuselt samased mistahes muu paber kandjal avaldatava kuulutusega ning kaabeltelevisiooni tehnilised tingimused ei anna kuulutuse esitamise viisist tingituna infokanalis avaldatavale kuulutusele juurde mingit lisaväärtust ega eripära, mis looks mõistliku põhjuse käsitleda Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni infokanalis kuulutuste avaldamist eraldiseisva kaubaturuna KonkS § 3 lõike 1 tähenduses.

Seega tuleneb ülalesitatust, et Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni infokanalis kuulutuse avaldamist ei ole tehniliste omaduste poolest käesolevas asjas põhjust käsitleda unikaalse reklaamkuulutuse avaldamise kanalina Loksa linnas.

Järgnevalt on tarvis hinnata, kas ka muude oluliste tingimuste poolest on teised reklaamkuulutuste avaldamise võimalused Loksa linnas reklaamkuulutusi avaldada soovivate Maleklubiga sarnaste isikute (ostjate) seisukohast sel määral võrreldavad Djuk-Sat'i infokanaliga, et neid võib KonkS § 3 lõike 1 tähenduses asendatavateks pidada.

Üheks tingimuseks, mida reklaamkuulutuste avaldamise erinevate võimaluste asendatavuse hindamisel kahtlemata arvestada tuleb, on see, kui suure sihtgrupini on reklaamkuulutuse

---

² S.t. kaabeltelevisiooni.

teatud viisil avaldamisega võimalik jõuda. Erinevaid reklaamkuulutuste avaldamise kanaleid saab pidada ostja seisukohast asendatavaks juhul, kui nende kaudu on võimalik tõmmata vähemalt võrreldava hulga isikute tähelepanu reklaamitava tootele, teenusele või teabele.

Menetlusaluse isiku esindaja poolt 18.03.2009 Konkurentsiametis antud ütluste kohaselt tegutseb Djuk-Sat Loksas alates 1992. aastast, alustades kaabeltelevisiooni teenuse osutamisest ning hakates mõni aasta hiljem avaldama ka kuulutusi. Vastavalt ütlustele tegutseb Djuk-Sat ainult Loksa linnas ning teenindab umbes 25 - 30% Loksa linna elanikkonnast. Loksa linna elektroonilisel kodulehel <http://www.loksa.ee> seisuga 09.11.2009 esitatud teabe kohaselt oli Loksa linnas 01.11.2009 seisuga 3233 elanikku. Neist ca 808 - 970 on seega Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni kliendid ning ühtlasi isikud, kelleni Djuk-Sat'i infokanalis avaldatav kuulutus võib jõuda.

Loksa linnaleht „Loksa Elu“ ilmub Loksa linnavalitsuse poolt 31.03.2009 kirjas esitatud selgituste kohaselt alates novembrist 2007 regulaarselt üks kord kuus nii paber kandjal kui ka elektrooniliselt. Paber kandjal „Loksa Elu“ on tasuta leht. Vastavalt Loksa linnavalitsuse 31.03.2009 kirjale levitatakse paber kandjal „Loksa Elu“ Loksa linnas ja Loksa linna kui kohaliku tömbekeskuse ümberkaudsetes küldades ning see pannakse ka nimekappidesse. AS Eesti Post Loksa linna kandepiirkonnas levitatakse 1386 lehte, ümberkaudsete küldade kandepiirkonda läheb 659 lehte ja 155 lehte jaotatakse linnavalitsuse allasutuste ja linna ettevõtete vahel Loksa linnas. Linnavalitsuse väitel toimub selline kojukande jaotus alates juunist 2008. Seega, tuleneb Loksa linnavalitsuse poolt antud teabest, et ainuüksi Loksa linnas levitatakse igakuiselt 1541 Loksa linnalehe eksemplari, mis tähendab, et linnalehes reklaamkuulutuse avaldamisega on võimalik jõuda ligikaudu poolteist kuni kaks korda suurema arvu Loksa linna elanikeni kui läbi Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni infokanali. Juhul, kui arvestada siia juurde ka linnalehe tiraaž, mida levitatakse Loksa linnavalitsuse väitel Loksa linna ümberkaudsetes küldades (659 eksemplari), kus on tõenäoliselt samuti huvi Loksa linnas toimuva vastu, on linnalehes kuulutades võimalus pälvida ligikaudu kuni kolm korda suurema hulga inimeste tähelepanu võrreldes olukorraga, kui kuulutuse avaldab Djuk-Sat oma infokanalis.

Nii menetlusaluse isiku esindaja kui Loksa linnavalitsus on väärtemenetluse käigus (vastavalt 18.03.2009 toimunud ülekuulamisele ja 31.03.2009 kirjas) märkinud, et Loksa linnas on võimalik avaldada kuulutusi ka avalikel infotahvlitel. Loksa linnavalitsuse 31.03.2009 kirjas esitatud teabest tuleneb, et selliseid infotahvleid on Loksa linnas kokku kuus ning need asuvad erinevates kohtades üle Loksa linna, täpsemalt Loksa bussijaamas, Loksa Linnavalitsuse ees, Loksa Kaubamaja kõrval, Posti tn 28 kõrval, Veteranide pargis ning Loksa linna kalmistu juures. Arusaadavalt ei ole avalike infotahvlite puhul võimalik täpselt kindlaks teha, kui palju isikuid neil avaldatud kuulutusi märkavad / loevad. Samas, võib Loksa linna väiksuse, avalike infotahvlite suhtelise arvukuse ja nende paiknemise asukohtade põhjal siiski järeldada, et avalikest infotahvlistest möödub viie päeva jooksul (s.o aeg, mille vältel esitatakse ühte reklaami Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni infokanalis) piisavalt oluline osa Loksa linna elanikest, kellele infotahvlitele ülespandud reklaamkuulutuse silma võib hakata, selleks, et avalike infotahvleid võiks lugeda haaratava sihtgrupi suuruse poolest vähemalt samaväärseks reklaamkuulutuste avaldamise võimaluseks kui Djuk-Sat'i infokanalit.

Eelkirjeldatuga on menetleja hinnangul tõendatud, et reklaamkuulutuse avaldamisega linnalehes „Loksa Elu“ või Loksa linnas asuvatel infotahvlitel on võimalik jõuda vähemalt samaväärse hulga inimesteni kui reklaamkuulutuse avaldamisega Djuk-Sat'i infokanalis. Tõenäoliselt on isikute hulk, kes näeb / loeb linnalehes või avalikul infotahvilil olevat

reklaamkuulutust siiski oluliselt suurem kui Djuk-Sat'i infokanalit jälgivate isikute arv, mistõttu võib arvata, et reklaamkuulutuse avaldamine linnalehes või avalikul teabetahvlil peaks olema reklaamkuulutuse avaldaja jaoks isegi atraktiivsem valik kui Djuk-Sat'i infokanal.

Tingimus, mis reklaamkuulutuste avaldamise erinevate võimaluste asendatavuse hindamisel samuti tähtsust omab, on reklaamkuulutuse avaldamise maksumus avaldaja jaoks ehk teenuse hind.

Djuk-Sat'i infokanalisis ühe kuulutuse avaldamise hind on Maleklubi 08.12.2008 kaebuses märgitu kohaselt 30 krooni. Vastavalt Djuk-Sat'i poolt väärteomenetluse käigus esitatud kaabeltelevisiooni teenuste hinnakirjale Loksa linnas, mis kehtis alates 01.01.2008, oli Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni abonendile infokanalisis 5-päevase perioodi jooksul ühe slaidi teleteksti esitamise hinnaks 15 krooni. Seega, kui kuulutus sooviti avaldada nii eesti kui vene keeles, oli tegemist kahe tekstislaidiga, mille avaldamise hinnaks Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni abonendile kujunes 30 krooni. Juhul, kui kuulutuse soovis avaldada juriidiline isik, nägi viidatud hinnakiri ette, et sellise kuulutuse avaldamine toimub eelnevalt sõlmitud lepingu alusel või vastavalt poolte kokkuleppele. Alates 01.01.2009 kehtiva hinnakirja kohaselt (mille Djuk-Sat samuti väärteomenetluse käigus menetlejale esitas) maksab Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni abonendile infokanalisis 5-päevase perioodi jooksul ühe slaidi teleteksti esitamine 5 päeva vältel 30 krooni, kakskeelsena seega 60 krooni. Ka alates 01.01.2009 kehtiv hinnakiri näeb ette, et juriidilise isiku poolt kuulutuse avaldamine toimub eelnevalt sõlmitud lepingu alusel või vastavalt poolte kokkuleppele.

Loksa linnavalitsus märkis oma 31.03.2009 kirjas, et kui Maleklubi kõnealune kuulutus avaldataks linnalehes „Loksa Elu“ oleks selle maksumus 40 krooni. Kuulutuse avaldamisel kakskeelsena läheks see maksma 80 krooni. Eelnimetatud hind põhineb linnalehe „Loksa Elu“ reklaami hinnakirjal (kinnitatud Loksa Linnavalitsuse 05.03.2009 korraldusega nr 54), mille kohaselt on kuni 5-realise reakuulutusega hinnaks 25 krooni (iga järgnev rida maksab 5 krooni). Seega, ei ole Maleklubi kõnealuse reklaamkuulutuse ega sellega võrreldava reklaamkuulutuse avaldamine linnalehes „Loksa Elu“ oluliselt kallim võrreldes Djuk-Sat'i poolt infokanalisis pakutava teenusega, mistõttu võib järeldada, et kuulutuse avaldamise teenuse hinna poolest on Djuk-Sat'i infokanal ja linnaleht „Loksa Elu“ samuti reklaamkuulutuse avaldamise teenust ostva isiku jaoks asendatavad.

Kuulutuse ülesriputamine avalikule teabetahvlile on Loksa linnavalitsuse 31.03.2009 kirjas kinnitatu kohaselt tasuta. Selles osas ei toimunud muutusi ka pärast 14.05.2009, kui Loksa linnavalitsus kinnitas määruse nr 19 „Reklaami paigaldamine ja reklaamimaksu kehtestamine Loksa linnas“ (viidatud määruse § 7 lg 1 punkti 9 kohaselt ei kuulu maksustamisele kuulutused, mis on paigaldatud selleks ettenähtud avalikele infotahvlitele). Seega, avalikel infotahvritel osutab Loksa linn sisuliselt tasuta kuulutamise teenust, mis on kättesaadav kõigile Loksa linnas kuulutusi avaldada soovivatele isikutele, tingimusel, et kuulutus vastab esteetika, eetika normidele ning Eestis kehtivatele seadustele.

Eelnevast tuleneb, et ka hinna poolest ei ole linnalehes reklaamkuulutuse avaldamise tingimused märkimisväärselt erinevad võrreldes Djuk-Sat'i infokanaliga ning kuulutamine avalikel infotahvritel on lausa tasuta, mistõttu ei too nimetatud alternatiivsete kuulutamise võimaluste kasutamine kuulutajale kaasa olulisi täiendavaid kulusid. Seega, saab neid pidada Loksa linnas Maleklubiga sarnast reklaamkuulutust avaldada sooviva isiku jaoks ka

hinnatingimustest lähtuvalt Djuk-Sat'i infokanaliga võrreldavaks reklaamkuulutuse avaldamise võimaluseks.

Eelkirjeldatud ja analüüsitud asjaoludega on menetleja hinnangul leidnud tõendamist, et reklaamkuulutuste avaldamise teenuse pakkumise kaubaturg Loksa linnas ei piirdu kitsalt üksnes kuulutuste avaldamise teenusega, mida pakub Djuk-Sat oma infokanali vahendusel, vaid kaubaturg on laiem, hõlmates veel vähemasti reklaamkuulutuste avaldamist linnalehes „Loksa Elu“ ja Loksa linnas asuvatel avalikel infotahvlitel. Seejuures on menetlejal põhjust arvata, et reklaamkuulutuste avaldamise võimalused Loksa linnas ei piirdu üksnes eelnimetatud kolme võimalusega, vaid neid on tegelikkuses veelgi rohkem. Näiteks, on tõenäoliselt võimalik panna Maleklubi kuulutusega sarnaseid reklaamkuulutusi üles Loksa linna erinevatesse asutustesse (koolidesse, kultuurikeskusesse) kokkuleppel vastava asutuse esindajaga. Samuti levitatakse Loksa linnas maakonnalehti „Harju Elu“ ja „Harju Ekspress“ ning Ida-Harju nädalalehte „Sõnumitooja“, kus isikutel on samuti võimalik avaldada oma kuulutusi. Menetleja hinnangul tuleb Loksa linnas kuulutamise kui teabe levitamise erinevate võimaluste analüüsimisel pöörata tähelepanu ka sellele, et sellises väikses linnas nagu seda on Loksa, ei pruugi tekstkuulutuse avaldamine alati isegi vajalik olla, kuna tõenäoliselt levib teave linnaelanike seas arvestataval määral ka suusõnalisel vormis, mistõttu ollakse linnas pakutavatest teenustest, üritustest jms niigi teadlikud. Seda eriti juhul, kui tegemist on juba pikemat aega tegutsenud isikuga või pakutava tegevusega (maleklubi Olympic tegutseb äriregistri andmetel juba alates 1999. aastast). Seega, ei pruugi teatud toote või teenuse reklaamimine tekstkuulutuse avaldamise kaudu olla Loksa linnas sedavõrd kriitilise tähtsusega kui mõnes suuremas linnas, kus pakkujate rohkusest tingituna on reklaamkuulutustel klientide tähelepanu võitmiseks märgatavalt suurem kaal. Eelkirjeldatud võimalused viitavad sellele, et Loksa linnas reklaamkuulutuste avaldamise kaubaturg võib olla menetleja poolt ülalpool määratletust veelgi oluliselt laiem, kuid käesolevas menetluses puudub vajadus eelnimetatud täiendavaid kuulutamise võimalusi Loksa linnas põhjalikumalt analüüsida, kuna juba piiritletud kaubaturul on Djuk-Sat'i vastutus KonkS § 73⁵ lg 1 alusel välistatud (vt käesoleva määruse punkt 2.2.2).

Maleklubi väited selle kohta, et eraõiguslike juriidiliste isikute kuulutuste avaldamine Loksa linnalehes on ebaseaduslik, ei ole käesolevas menetluses kinnitust leidnud. Loksa linnavalitsuse poolt 31.03.2009 kirjas avaldatu kohaselt ei ole kohaliku elu korraldajal (kohalikul omavalitsusel) seadusega keelatud avaldada eraõigusliku juriidilise isiku kuulutusi. Menetleja juhib tähelepanu sellele, et paljud omavalitsused üle Eesti annavad välja kohalikku linna- või vallalehte, milles avaldatakse samuti eraõiguslike juriidiliste isikute kuulutusi. Näitena võib tuua järgmised kohalike omavalitsuste üksuste poolt väljaantavad lehed, millega menetleja on käesoleva väärteomenetluse käigus interneti vahendusel tutvunud ning milles avaldatakse ka eraõiguslike isikute erinevaid kuulutusi (sh reklaamkuulutusi): Kunda linnavalitsuse poolt välja antav linnaleht „Meie Kodu“ (seisuga 17.11.2009 kättesaadav: <http://www.kunda.ee/index.php?page=304&>), Võhma linnavalitsuse poolt välja antav „Võhma Linnaleht“ (seisuga 12.11.2009 kättesaadav: <http://www.vohma.ee/linnaleht/>), Kuressaare linnavalitsuse poolt välja antav linnaleht „Kuressaare Sõnumid“ (<http://www.kuressaare.ee/uus/index.php?id=10507>), Võru linnavalitsuse ja –volikogu infoleht „Võru Linna Leht“ (seisuga 12.11.2009 kättesaadav: <http://www.voru.ee/index.php?newspaper=1&Year=2009>), samuti Harku vallavalitsuse poolt välja antav „Harku valla Teataja“ (seisuga 12.11.2009 kättesaadav: <http://www.harku.ee/index.php?menuID=122>), Vihula vallavalitsuse poolt väljaantav „Vihula Valla Leht“ (seisuga 12.11.2009 kättesaadav: <http://www.vihula.ee/index.php?main=625>). Maleklubi väidete kohaselt oleks kõigis neis lehtedes eraõiguslike juriidiliste isikute

kuulutuste avaldamine ebaseaduslik, ometi seda erinevates omavalitsustes üle Eesti täiesti avalikult tehakse. Kohtuvälise menetleja ülesanne siinkohal ei ole anda hinnangut kohaliku omavalitsuse üksuse tegevuse seaduspärasusele, vaid tuvastada üksnes seda, kas eraõigusliku juriidilise isiku poolt kuulutuse avaldamiseks linnalehes „Loksa Elu“ esineb selliseid takistusi, mis välistaksid linnalehe arvestamise võimaliku reklaamkuulutuste avaldamise kanalina Loksa linnas. Menetleja väärteomenetluses selliseid takistusi tuvastanud ei ole – vastupidi, Loksa linnavalitsuse kinnitusele on kuulutuste avaldamine linnalehes „Loksa Elu“ võimalik ning asjaolu, et lehes eraõiguslike juriidiliste isikute kuulutusi (sh reklaamkuulutusi) ka avaldatakse kinnitavad „Loksa Elu“ väljaanded, mis on elektroonilisel kujul avaldatud Loksa linna koduleheküljelt avaneval elektrooniliselt aadressil <http://www.loksa.ee/index.php?page=69&> (külastatud seisuga 18.11.2009). Eeltoodust tulenevalt ei nõustu menetleja Maleklubi väitega justkui oleks kuulutuste avaldamine Loksa linnalehes võimatu.

Samuti ei nõustu menetleja Maleklubi väitega justkui ei saaks Loksa linnas avaldada kuulutusi välireklaamina, kuna linnas puudub ettevõtja, kes osutaks välireklaami teenust ning kellelt Maleklubi saaks seda teenust tellida. Reklaamiseaduse § 2 lg 1 punkti 8 kohaselt on välireklaam avalikus kohas asuv või avalikust kohast jälgitav reklaam. Loksa linnavalitsus on väärteomenetluse käigus (31.03.2009 kirjas) kinnitanud, et Loksa linnas võib välireklaami panna avalikele infotahvlitele, mida on üle linna kokku kuus. Samuti on linnavalitsus kinnitanud, et infotahvlid on kasutatavad kõigi soovijate poolt ning seda tasuta. Linnavalitsus omalt poolt jälgib, et infotahvlitele paigaldatud teated, info jms vastaks esteetika, eetika normidele ning Eesti kehtivatele seadustele. Loksa linnavalitsuse poolt käesolevas menetluses selgituste esitamise ajal (31.03.2009) puudus Loksa linnas välireklaami paigaldamist reguleeriv kord, mis aga ei tähenda, et reklaamkuulutuste avaldamine infotahvritel ei oleks olnud võimalik või lubatud. 14.05.2009 võttis Loksa linnavolikogu vastu määruse nr 19 „Reklaami paigaldamine ja reklaamimaksu kehtestamine Loksa linnas“, mis sätestab reklaami ja reklaamikandjate paigaldamisele esitatavad nõuded ja kehtestab reklaamimaksu ja maksustamise tingimused Loksa linna haldusterritooriumil. Nimetatud määruse § 7 lg 1 punkti 9 kohaselt on reklaamimaksust vabastatud kuulutused, mis on paigaldatud selleks ettenähtud avalikele infotahvlitele. Seega, osutab Loksa linn kõnealuste infotahvlite kaudu tasuta kuulutuste avaldamise teenust, mida kõigil isikutel on võimalik kasutada. Asjaolu, et isikud tegelikkuses ka kasutavad kõnealuseid teabetahvleid kuulutuste (sh Maleklubi reklaamkuulutusega sarnaste kuulutuste) avaldamiseks, on leidnud kinnitust kohtuvälise menetleja ametniku Anna Mazuri poolt 20.08.2009 Loksa linnas läbiviidud kahe avaliku infotahvli, mis asuvad Loksa bussijaama juures, vaatluse käigus. Vaatlusega tuvastas ametnik, et Loksa bussijaama juures asuvatele kahele infotahvlile oli paigutatud erineva sisuga kuulutusi, s.h teave toimuvatest kontsertidest, näitusmüügist, lõikuskuulaadast jne. Samuti oli infotahvritel erineva sisuga reklaami, milles pakuti muuhulgas puude lõikamist ja raietöid, veo- ja kolimisteenust, majade välisvärvimist. Ühes venekeelses reklaamis kutsuti osalema eesti keele kursustel, kusjuures kontaktiks oli märgitud Maleklubi juhataja Oleg Gogini nimega elektronposti aadress oleg.gogin@amulet.ee. Eelkirjeldatud arvestades peab menetleja põhjendamatuks Maleklubi seisukohti välireklaami avaldamise võimatuse kohta Loksa linnas.

Eeltoodut kokkuvõttes, leiab menetleja, et väärteomenetluses kogutud tõenditega on tuvastatud, et lisaks Djuk-Sat'i infokanalile on Loksa linnas võimalik avaldada Maleklubi kõnealuse reklaamkuulutusega sarnaseid kuulutusi võrreldavatel tingimustel veel vähemasti Loksa linnalehes „Loksa Elu“ ning Loksa linna avalikesse kohtadesse paigaldatud infotahvritel. Seejuures on kuulutuse avaldamise tingimused neis kohtades kohati isegi paremad võrreldes kuulutuse avaldamisega Djuk-Sat'i infokanalis – nt linnalehe „Loksa Elu“

leviulatus on suurem kui Djuk-Sat'i kaabeltelevisioonil ning avalikel infotahvlitel kuulutamine on odavam (tasuta) võrreldes kuulutuse avaldamisega Djuk-Sat'i kaabeltelevisiooni infokanalis. Seega, ei piirdu reklaamkuulutuste avaldamise kaubaturg Loksa linnas käesoleval juhul üksnes Djuk-Sat'i infokanaliga, vaid on tunduvalt laiem, hõlmates minimaalselt veel ka Loksa linnalehte „Loksa Elu“ ning Loksa linna paigaldatud avalikke infotahvleid.

3.2. Menetlusaluse isiku seisund kaubaturul

KonkS 16 punkti 6 ning KonkS § 73⁵ lõike 2 kohaldamise eelduseks on, et ettevõtja omab kaubaturul turgu valitsevat seisundit. Käesolevas asjas tähendab see, et Djuk-Sat peaks omama turgu valitsevat seisundit reklaamkuulutuste avaldamise kaubaturul Loksa linnas.

KonkS § 13 lõike 1 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit käesoleva seaduse tähenduses ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

KonkS § 3 lg 2 kohaselt arvestatakse kaubaturu piiritlemisel asendatavate kaupade käivet üldjuhul rahalises väljenduses. Kui see ei ole võimalik või otstarbekas, võib kaubaturu mahtu ja sellel tegutseva ettevõtja turuosa arvestada mõnu muu võrreldava näitaja alusel.

Loksa linnavalitsuse poolt 31.03.2009 kirjas esitatud andmetel oli linnalehe „Loksa Elu“ reklaamitulu 2008. aastal 4686 krooni. Djuk-Sat'i 18.11.2009 kirjas Konkurentsiametile on märgitud, et Djuk-Sat'i infokanalis kuulutuste avaldamise tulu 2008. aastal oli [...] krooni. Kuivõrd kuulutuste avaldamine avalikel infotahvlitel on tasuta, siis selles osas kaubaturu maht rahaliselt väljendatav ei ole. Arvestades Djuk-Sat'i turuosa kaubaturu sellest mahust, mis on rahaliselt väljendatav ($4686 + [...] = [...]$), kuulub Djuk-Sat'ile ligikaudu [...] % kuulutuste avaldamise kaubaturust Loksa linnas. Samas, ei saa seda turuosa pidada Djuk-Sat'i turujõu adekvaatseks näitajaks. Ühelt poolt seetõttu, et viidatud protsent ei arvesta Loksa linna avalike infotahvlite kaudu tasuta pakutavat kuulutuste avaldamise teenust. Teisalt, (mis on veelgi olulisem) seetõttu, et kuigi turuosa annab teatavat esmast infot ettevõtja positsiooni kohta kaubaturul, ei ole see enamasti otsustav tõend selle kohta, et ettevõtja on turgu valitsev. Ennekõike omab siiski tähtsust ettevõtja tegelik turujõud, mille hindamisel tuleb arvestada peale turuosa suuruse ka muid sisulisi asjaolusid (nt kaubaturu ja konkureerivate teenuste olemust, nõudluse eripära jm). Seetõttu on Djuk-Sat'i täpse turuosa kindlakstegemisest olulisem see, kas Djuk-Sat omab reklaamkuulutuste avaldamise kaubaturul Loksa linnas tegelikult turgu valitsevale ettevõtjale iseloomulikku majandusliku jõu positsiooni, mis võimaldab tal tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

Käesolevas väärteomenetluses on leidnud tõendamist, et Loksa linnas on isikutel (sh eraõiguslikel isikutel) võimalik avaldada Maleklubi reklaamkuulutusega sarnaseid kuulutusi peale Djuk-Sat'i infokanali ka linnalehes „Loksa Elu“ ning Loksa linnas asumatel avalikel infotahvlitel. Tegemist on alternatiividega, mis konkureerides reklaamkuulutuste avaldamise kaubaturul Loksa linnas Djuk-Sat'i infokanaliga osutavad viimasele otsest konkurentsipurvet. Vastav konkurentsipurve piirab menetleja hinnangul Djuk-Sat'i tegevust reklaamkuulutuste avaldamisel sedavõrd oluliselt, et Djuk-Sat'i võime tegutseda asjaomasel kaubaturul arvestataval määral sõltumatult nagu näeb ette KonkS § 13 lõige 1, on välistatud. Näiteks, on

äärmiselt ebatõenäoline, et Djuk-Sat saaks tõsta märgatavalt infokanalis kuulutuste avaldamise hindu, ilma, et ostjad selle tagajärjel alternatiivseid võimalusi reklaamkuulutuste avaldamiseks otsima ei hakkaks. Tasuta kuulutamist võimaldavate avalike infotahvlite olemasolu Loksa linnas tähendab, et reklaamkuulutust avaldada soovival isikul on alati võimalik valida Djuk-Sat'i infokanalis kuulutamisele soodsam alternatiiv juhul, kui Djuk-Sat peaks oma infokanalis kuulutuste avaldamise hindu tõstma või muid tingimusi ostja jaoks ebasoodsalt muutma. Seega, puudub Djuk-Sat'il asjaomasel kaubaturul positsioon, mis võimaldaks tal ostjaid endaga siduda ning sundida neid sellest tulenevalt aktsepteerima Djuk-Sat'i poolt dikteeritavaid kuulutuste avaldamise tingimusi. Reklaamkuulutust avaldada soovival isikul on alati võimalik lihtsalt loobuda kuulutamisest Djuk-Sat'i infokanalis ning valida muu talle sobivam alternatiiv (linnaleht „Loksa Elu“, avalik infotahvel). Selles mõttes erineb Djuk-Sat'i positsioon asjaomasel kaubaturul olemuslikult positsioonist, mida omab turgu valitsev ettevõtja. Turgu valitsevat seisundit omava ettevõtja poolt pakutavatele toodetele / teenustele, kas puuduvad üldse samaväärsed alternatiivid (monopol) või on alternatiivid teatud põhjus(t)el vähemväärtuslikud, mis põhjustab selle, et ostjal ei ole võimalik turgu valitseva ettevõtja tootest / teenusest hõlpsalt loobuda ja seda muu toote / teenusega asendada - see annabki turgu valitsevale ettevõtjale KonkS § 13 lõikes 1 nimetatud võimekuse tegutseda kaubaturul arvestatava määral sõltumatult. Djuk-Sat'i puhul väärteomenetluses tuvastatu põhjal eelkirjeldatud tunnuseid ei esine – isikul on võimalik kasutada Djuk-Sat'i infokanali asemel reklaamkuulutuse avaldamiseks Loksa linnas muid samaväärseid või isegi soodsamaid olemasolevaid võimalusi juhul, kui ta Djuk-Sat'i poolt pakutavaid tingimusi vastuvõetavaks ei pea.

Eeltoodut arvestades on käesolevas väärteomenetluses kogutud tõenditega tuvastatud, et Djuk-Sat ei oma asjaomasel kaubaturul turgu valitsevat seisundit, mida tal oleks võimalik KonkS § 16 punktis 6 kirjeldatud viisil kuritarvitada.

4. Väärteomenetluse lõpetamine

Väärteomenetluse seadustiku § 29 lg 1 punkti 1 kohaselt väärteomenetlust ei alustata ja alustatud menetlus tuleb lõpetada, kui teos puuduvad väärteotunnused.

KonkS § 73⁵ kirjeldatud väärteotunnuseks on, et ettevõtja omab asjaomasel kaubaturul turgu valitsevat seisundit. Käesolevas menetluses kogutud tõenditega on tuvastatud, et Djuk-Sat ei ole reklaamkuulutuste avaldamise kaubaturul Loksa linnas turgu valitsev ettevõtja. Kuivõrd turgu valitsevat seisundit omamata ei ole võimalik KonkS § 73⁵ kirjeldatud väärteotunnuse toime panna, siis puudub väärteomenetluse jätkamiseks alus ning menetlus tuleb VTMS § 29 lg 1 punkti 1 põhjal lõpetada seoses väärteotunnuste puudumisega Djuk-Sat'i tegevuses.

Eeltoodu alusel ja juhindudes VTMS § 29 lg 1 punktist 1, Konkurentsiameti järelevalveosakonna nõunik Anna Mazur määras:

lõpetada väärteomenetlus nr 09/02 OÜ Djuk-Sat suhtes.

Menetlusosalisel ja menetlusvälisel isikul on vastavalt VTMS § 76 lõikele 2 õigus esitada määruse peale kaebus kohtuvälise menetleja juhile 15 päeva jooksul alates määruse koopia kättesaamisest.

Anna Mazur

Ärakiri on 28.12.2009.a. väärteomenetluse lõpetamise määruse väärteoasjas nr 09/02 originaaliga sarnane. Ärakirjas on ärisaladuseks loetud teabe asemel kasutatud tähist [...].

Tallinnas, 28.12.2009.a.

*Anna Mazur
Konkurentsivõistluse järelvalveosakonna nõunik*